

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
UNIVERSITY OF BUSINESS AND SCIENCE
OLIY TA'LIM MUASSASASI**

**08.00.07 - «Moliya, pul muomalasi va kredit» ixtisosligi bo'yicha malakaviy
imtihon
DASTURI**

Namangan – 2025

Annotatsiya:

Dastur **08.00.07 - «Moliya, pul muomalasi va kredit»** ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun tuzildi.

Tuzuvchilar:

Kenjayev I.E.	–	UBS, Moliya kafedrası mudiri, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Umarkulov K.M	–	UBS, moliya kafedrası dotsenti., iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Umarkulov A.T.	–	UBS, Moliya kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Dastur University of Business and Science institutining 2025-yil 31.10 dagi 3-sonli Kengash yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan.

KIRISH

Mamlakatimizda bank-moliya sohasidagi islohotlarni chuqurlashtirish va ularning ko‘lamini kengaytirish masalalari eng ustuvor yo‘nalishlardan biri bo‘lib qolmoqda.

O‘tgan yillar mobaynida mustaqil taraqqiyot davrda iqtisodiyotda bozor islohotlari bosqichma-bosqich amalga oshirilgani va bank-moliya tizimi puxta o‘ylab olib borilgani makroiqtisodiy barqarorlikni, iqtisodiyotning yuqori sur‘atlar bilan o‘sishini, inflyasiyani prognoz ko‘rsatkichlari darajasida saqlab qolishni ta‘minladi. Ayni vaqtda mamlakatimiz bosib o‘tgan taraqqiyot yo‘lining chuqur tahlili, bugungi kunda jahon bozori kon’yunkturasi keskin o‘zgarib, globallashtirish sharoitida raqobat tobora kuchayib borayotgani davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish uchun mutlaqo yangicha yondashuv hamda tamoyillarni ishlab chiqish va ro‘yobga chiqarishni taqozo etmoqda.

Shu nuqtai nazardan, 2022-2026 yillarida O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning yettita ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha “Taraqqiyot strategiyasi sari” dasturida mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlikni yanada mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o‘sish sur‘atlarini saqlab qolishning quyidagi vazifalari belgilab olindi:

- Pul-kredit siyosatini takomillashtirish. Inflyatsiyani pasaytirish va uni o‘rta muddatli istiqbolda 5 foiz darajasida barqarorlashtirish. Markaziy bank mustaqilligini mustahkamlash va pul-kredit siyosatini narxlar barqarorligini ta‘minlashga qaratish. Banklararo pul bozorini rivojlantirish va foiz stavkalarining bozordagi talab va taklifga asoslangan holda shakllanishini ta‘minlash. Pul-kredit siyosatining oshkoraligini ta‘minlash va jamoatchilik bilan muloqotni kuchaytirish.
- Bank tizimi va kreditlashni rivojlantirish. Bank tizimining kapitallashtirish darajasini oshirish, bank faoliyatining barqarorligini ta‘minlash. Banklarning kredit portfellarini sog‘lomlashtirish va kredit risklarini kamaytirish. Xususiylar banklar ulushini oshirish va davlat ishtirokini bosqichma-bosqich kamaytirish. Aholi va tadbirkorlar uchun kredit resurslarining mavjudligi va arzonligini ta‘minlash. Raqamli bank xizmatlarini kengaytirish va moliyaviy texnologiyalarni joriy qilish.
- Moliya tizimini isloh qilish. Davlat moliyasini barqarorlashtirish, byudjet taqchilligini kamaytirish. Soliq siyosatini soddalashtirish, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlaydigan soliq muhitini yaratish. Moliya tizimida ochiqlik va hisobdorlikni ta‘minlash. Davlat qarzini boshqarishda shaffoflikni oshirish va qarz barqarorligini saqlash. Kapital bozorlarini rivojlantirish, xususan, fond bozorini chuqurlashtirish va investorlar uchun qulay muhit yaratish.

➤ Pul muomalasi va to'lov tizimini modernizatsiya qilish. Aholi va tadbirkorlar o'rtasida naqd pulsiz hisob-kitoblarni keng joriy etish. To'lov tizimlarining uzluksiz va xavfsiz ishlashini ta'minlash. Zamonaviy raqamli to'lov platformalarini joriy qilish va ulardan foydalanishni ommalashtirish. Moliya sektorida innovatsion texnologiyalar, jumladan fintex (financial technology) kompaniyalarini rivojlantirish.

➤ Xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikni kuchaytirish. Xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish, ularning texnik va moliyaviy ko'magidan samarali foydalanish. Kredit reytinglarini yaxshilash va O'zbekistonning xalqaro moliyaviy bozorlaridagi ishonchliligini oshirish. Xorijiy investitsiyalar va moliyalashtirish vositalarini jalb qilish.¹

Shu sababli, «Moliya, pul muomalasi va kredit» ixtisosligidan malakaviy imtihoni dasturi tuzishda yuqorida qayd etilgan vazifalardan kelib chiqildi. Dastur iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasiga talabgor tayanch doktorant va mustaqil izlanuvchilarning bank, moliya, soliq, sug'urta, qimmatli qog'ozlar va xalqaro valyuta-kredit munosabatlarining nazariy va amaliy jihatlariga oid bilimlarini baholash imkonini beradi.

Dastur 08.00.07 - «Moliya, pul muomalasi va kredit» ixtisosligi bo'yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasiga talabgor tayanch doktorant va mustaqil izlanuvchilar uchun malakaviy imtihonlarga tayyorlanish va uni topshirish uchun mo'ljallangan.

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi Farmoni. T.: "O'zbekiston", 2022 y.

ASOSIY QISM

MOLIYA

Moliyaning kelib chiqishi, uni davlat va pul-tovar munosabatlarini rivojlantirishdagi o'rni. Moliya to'g'risidagi fanning rivojlanishi. Davlat moliyasi nazariyasi. Moliya fanining asoschilari (A.Smit. D.Rikardo). Moliyaning iqtisodiy mohiyati va funksiyalari. Davlatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida moliyaning roli. Moliyaning mohiyati va funksiyalari to'g'risida ilmiy qarashlar. Moliyaviy resurslar. Moliyaning iqtisodiy qonunlar va iqtisodiy kategoriyalar bilan o'zaro bog'liqligi.

O'tish iqtisodiyoti davrida moliyaning xususiyatlari. Iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish sharoitida O'zbekiston Respublikasining moliyasi. Iqtisodiyotni tartibga solishda moliyaning roli va tutgan o'rni.

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini tartibga solishda moliyadan foydalanishning asosiy yo'nalishlari.

Moliya tizimi: xususiyati, sohalari va tarmoqlari. Moliyaviy siyosat. Pul va moliyaviy oqimlar, ularning o'zaro bog'liqliklari.

Moliyaviy boshqaruv organlari. Boshqaruv mexanizmlari: prognozlashtirish, rejalashtirish va nazorat. Moliyaviy institutlar va bozorlar, ularning funksiyalari. Moliyaviy bozorlar orqali resurslarni qayta taqsimlash xususiyatlari.

Bozor iqtisodiyotiga o'tish davrida moliyaning qayta taqsimlash funksiyasi. Moliyaviy nazorat o'tkazishning shakllari va usullari. Soliq va bojxona tizimlari. Soliqlar va bojlarni undirishning moliyaviy-huquqiy asoslari.

O'zbekiston Respublikasining moliya tizimi. O'zbekiston moliya tizimining sohalari va bo'g'inlari. Moliya tizimi soha va bo'g'inlari o'rtasidagi moliyaviy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari.

Iqtisodiy agentlarning moliyasini shakllantirish va foydalanish mexanizmlarining umumiy tavsifi. Uy xo'jaligi moliyasini tartibga solishning xususiyatlari.

Iqtisodiy agentlar moliyasini Davlat byudjeti bilan aloqalari. Byudjet tizimini boshqarish tamoyillari.

Turli mulkchilik shaklidagi xo'jalik yurituvchi sub'yektlar moliyasining xususiyati va funksiyalari. Ularni shakllantirish tamoyillari va mexanizmlari. Tijorat asosida faoliyat yurituvchi korxonalar moliyasining mazmuni va ularni tashkil etish tamoyillari. Davlat korxonalari moliyasi va ularni tashkil etish. Nodavlat shakldagi korxona va tashkilotlar moliyasi va ularni tashkil etish. Xususiy tadbirkorlik moliyasi. Notijorat asosida faoliyat yurituvchi korxonalar moliyasi. Korporatsiyalar moliyasini shakllantirish xususiyatlari. Korxonaning moliyaviy tahlili va moliyaviy strategiyasi. Davlat, hududiy, aksionerlik, xususiy, ijara va boshqa korxonalar moliyalari.

Xo‘jalik sub’yektlari ixtiyorida shakllanadigan fondlar, ularning o‘zaro bog‘liqligi va tafovutlari. Nomarkazlashgan fondlarning moliyaviy manbalari. Xorijiy investisiyali korxonalar moliyaviy munosabatlari. Ustav kapitalining shakllanish manbalari. Real sektorda faoliyat yurituvchi korxonalarni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash zaruriyati.

Davlatning moliyaviy siyosati. Moliyaviy siyosatning asosiy yo‘nalishlari. Moliyaviy siyosatni amalga oshirishda davlatning roli. Moliyaviy siyosatni amalga oshirish mexanizmlari. Davlat moliya siyosati, xo‘jalik sub’yektlari moliya siyosati. Moliyaviy siyosat strategiyasi va taktikasi. Moliyani Davlat tomonidan tartibga solish. Makro darajada moliyani boshqarish. O‘tish davrida iqtisodiyotni moliyaviy sog‘lomlashtirish shakllari. Moliyaviy mexanizm, uning tarkibiy qismlari va elementlari. Moliyaviy dastaklar va rag‘batlantirish tizimi.

Bozor iqtisodiyotiga o‘tish sharoitida moliyaviy mexanizmlarning qayta shakllanishi. Turli mulkchilik shaklidagi xo‘jalik yurituvchi sub’yektlar moliyasini boshqarish. Korporativ boshqaruv. Davlat moliyaviy nazoratining turlari va uni amalga oshiruvchi organlar. Moliyaviy nazoratni tashkil etish. Bozor iqtisodiyotiga o‘tish sharoitida moliyaviy nazoratning roli va ahamiyati. Nazorat tizimi samaradorligini oshirish yo‘llari. Auditorlik nazoratining barpo etilishi va rivojlanishi. O‘zbekiston Respublikasining moliyaviy siyosati. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro kapitallar bozori bilan aloqalari.

Byudjetning xususiyati va roli. Unitar va federativ davlatlarning byudjet tuzilmasi va tizimi. O‘zbekiston Respublikasining byudjet tuzilmasi va tizimi. Byudjet tizimi faoliyatining asosiy tamoyillari. Biriktirilgan va tartibga soluvchi daromadlar. Davlat byudjeti va oila byudjetini loyihalashtirishdagi tafovutlar. Byudjet tizimining alohida tarmoqlari o‘rtasida daromad va xarajatlarning taqsimlanishi. Byudjet tasnifining asosiy tamoyillari. Byudjet daromadlari va xarajatlarining tasnifi. Byudjet defisitini moliyalashtirish manbalari tasnifi. Turli darajadagi boshqaruv organlarining byudjet huquqlari. Davlat qarzlari turlarining tasnifi. Davlat byudjeti mablag‘lari hisobidan respublikamizning yirik tijorat banklarining kapitallashish darajasini oshirish, Hukumat, mahalliy hokimiyati organlari tomondan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub’yektlari rivojini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash.

Rivojlangan davlatlarda byudjet jarayoni. Byudjet jarayonining mazmuni va makroiqtisodiy asosi. Byudjet jarayonini tashkil etish asoslari va uning vazifalari. Byudjet rejalashtirilishi, ishtirokchilari va uni tashkil etish tamoyillari. Byudjet jarayoni bosqichlari. Davlat byudjetini shakllantirish jarayoni. Byudjet loyihasini tuzish. Qonun chiqaruvchi organlarda byudjetni ko‘rib chiqish va tasdiqlash. Byudjetni ijro etish tizimi va uning nazorati. Byudjet ijrosi va uni tasdiqlash.

Davlat byudjetining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va roli. Turli iqtisodiyotlarda byudjet tuzilmasi. Xorijiy mamlakatlarda Davlat byudjetining

roli. Davlat byudjeti daromadlarining tarkibi va strukturasi. Davlat byudjeti daromatlari va xarajatlarining tavsifi. Subsidiyalar, subvensiyalar, dotatsiyalar, byudjet ssudasi.

O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti. O‘zbekiston Respublikasi Davlat byudjeti daromatlari va xarajatlarining tarkibi va strukturasi. Respublika byudjeti va mahalliy byudjetlar. Turli darajadagi byudjetlar o‘rtasidagi o‘zaro aloqalar. Byudjetni tuzish va ijro etish. Byudjet defisiti, qoplash manbalari va ularni tartibga solish mexanizmlari. Byudjet profisiti.

Byudjet daromadlaring strukturasi. Byudjet daromadlarining iqtisodiy mazmuni. Soliqlarning iqtisodiy tabiati va funksiyalari. Respublika byudjeti daromatlari. Maxalliy byudjetlar daromatlari. O‘zbekiston Respublikasi sub’yektlari byudjetlarining daromatlari. Byudjetlararo munosabatlarni tashkil etish zaruriyati.

O‘zbekiston Respublikasining soliq tizimi. Byudjetning soliqsiz daromatlari. Byudjet xarajatlarining mazmuni. Byudjet krediti, subsidiyalari, subvensiyalari, dotatsiyalari va investisiyalari. Rezerv fondi.

Mahaliy byudjetlarning daromadari va xarajatlarini muvozanatlashgan holda tasdiqlashning zarurati. Davlat byudjetida sekvester mexanizmidan foydalanish zarurati.

Davlat kreditining zarurligi, uning mohiyati va funksiyalari. Davlat kreditining mazmuni va ahamiyati. Davlat krediti shakllari. Davlat kreditini boshqarish. Davlat qarzlar tasnifi. Davlat qarzining turlari va takomillashtirish yo‘llari. Davlat qimmatbaho qog‘ozlari va ularning Davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishda va defisitini qoplashdagi roli.

Davlat qimmatli qog‘ozlari bozori va uni foiz stavkalarini tartibga solishdagi ahamiyati. Makroiqtisodiy tartibga olish va davlat qimmatbaho qog‘ozlari bozori.

Markaziy bankning hukumat kreditlari va ularning pul aylanmasiga ta’siri.

Davlat krediti va uning O‘zbekiston Respublikasidagi xususiyatlari.

Byudjetdan tashqari maqsadli fondlarning iqtisodiy mohiyati va ularni moliya tizimidagi ahamiyati. Moliya tizimida byudjetdan tashqari va boshqa tarmoqlar o‘rtasidagi bog‘liqliklar. Byudjetdan tashqari maqsadli fondlarni tashkil etish sabablari va ularning turlari. Byudjetdan tashqari maqsadli fondlarni shakllantirish manbalari va mablag‘lardan foydalanish yo‘nalishlari.

Davlat mablag‘lari hisobidan banklarning kapitallashtirish darajasini oshirish, qishloq joylarda uy-joy qurilishi hajmini oshirish. O‘zbekiston Respublikasining «Davlat byudjetining G‘azna ijrosi to‘g‘risida»gi Qonuniga muvofiq G‘aznachilikning vazifalari. G‘aznachilik tizimiga yuklatilgan vazifalarni amalga oshirishda boshqaruv organlari, mahalliy hokimiyatlar, O‘zbekiston Respublikasining Markaziy banki, tijorat banklari va boshqa tashkilotlar

o'rtasida hamkorlikdagi faoliyat.

G'aznachilik tizimiga o'tishning ob'yektiv zarurligi. G'aznachilik tizimi joriy etilgandan keyingi dastlabki moliyaviy samaralar. Xorijiy davlatlarda G'aznachilikning asosiy vazifalari. Byudjet ijrosining asosiy bosqichlarida Davlatning moliyaviy nazorati. Byudjet mablag'laridan maqsadli va samarali foydalanishni nazorat qilishda G'aznachilik organlarining asosiy vazifalari. Moliya va G'aznachilik organlari vazifalarining taqsimlanishi. Byudjet-moliya siyosatini takomillashtirish, resurslar va energiyani tejaydigan zamonaviy texnologiyalarni joriy etish hisobidan tejamkorlik rejimini yanada qat'iylashtirish.

PUL MUOMALASI VA KREDIT

Pulning mohiyati va namoyon bo'lish shakllari. Pulning miqdoriylik nazariyasi. Pulning nominallik nazariyasi. Metall pullar nazariyasi. Zamonaviy monetarizm. J.M.Keynsning pullarga talab va pullar taklifi xususidagi nazariy qarashlari.

Jamiyatning iqtisodiy rivojlanishida pulning roli. Pulning paydo bo'lishi. Qog'oz pullar. Kredit pullari. Pullarning oltin bilan taminlanishi. Banknotalar emissiyasi.

Ichki talabni rag'batlantirishga qaratilgan pul-kredit siyosati va uni amalga oshirish yo'llari.

Pul muomalasi tushunchasi. «Pul aylanmasi» tushunchasining mazmuni. Pul aylanmasining tarkibi: naqd va naqdsiz pul aylanmasi. Pul muomalasi qonuni. Pulga bo'lgan talab va taklif. Pul massasining tarkibi va dinamikasi. Pul aylanishining sur'ati va uning pul massasiga ta'siri. Pul agregatlari va ularning tavsifi. Pulning qadrsizlanishi va uning asosiy sabablari. Inflyasiya, sabablari, turlari va oqibatlar.

O'zbekistonda inflyasiya va inflyasion jarayonlar: uning o'ziga xos xususiyatlari; inflyasiyaga qarshi kurash tadbirlari; inflyasiyani yuzaga keltiruvchi nomonetar va monetar omillar.

O'zbekiston Respublikasida naqd pul muomalasining o'ziga xos xususiyatlari. Banklarning kassa aylanmasini prognozlash. O'zbekistonda naqd pul harakatini tashkil etish va uni nazorat qilish.

Globalashuv sharoitida jahon xo'jaligida real qiymatga ega bo'lmagan pul hajmining ko'payishi sabablari va uning oldini olish yo'llari.

«Pul tizimi» tushunchasining mazmuni. Pul tizimining asosiy shakllari: bimetallizm, monometallizm, oltinga almashinmaydigan kredit pullari tizimi. Pul tizimining asosiy elementlari. Pulning turlari. Qog'oz pullar, kelib chiqishi va qadrsizlanish sabablari. Kredit pullari, veksel va veksel muomalasi. Banknotalar. Cheklar va chek muomalasi. Plastik kartochkalar. Pul emissiyasi tartibi. Pul multiplikatori. Pulning xarid qobiliyati va uning barqarorligini

ta'minlash.

O'zbekiston Respublikasi pul tizimi: milliy pul birligi «so'm»ning barqarorligini mustahkamlash istiqbollari.

Pul mablag'larining ulkan emissiyasi natijasida muomalada ortiqcha pul massasining paydo bo'lishining salbiy oqibatlari va unga yo'l qo'ymaslik choralari.

Kreditning mohiyati. Kreditning funksiyalari. Kreditning shakllari va turlari.

Bank krediti va uning bozor iqtisodiyoti sharoitida rivojlanishi. Tijorat krediti va uning rivojlantirish istiqbollari. Ijtimoiy-yo'naltirilgan bozor iqtisodiyoti sharoitida davlat krediti.

Ssuda kapitali va kredit. Ssuda foizining mazmuni va uning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar. Ssuda foizining me'yori. Pul-kredit orqali tartibga solish tizimida markaziy bankning foiz siyosati.

Ssuda kapitallari bozori. Ssuda kapitallari bozorining mohiyati va funksiyalari. O'zbekiston Respublikasida ssuda kapitallari bozorining shakllanishi va rivojlanishi.

Tijorat banklari kredit portfelida uzoq muddatli kreditlar salmog'ini yanada oshirish chora-tadbirlari.

Qishloq joylarida uy-joy qurilishini kreditlashni kuchaytirish yo'llari.

Banklarning paydo bo'lishi va rivojlanishi. Iqtisodiyotda bozor munosabatlarining rivojlanishida banklar rolining kuchayishi. O'zbekiston Respublikasi bank tizimi. O'zbekiston Respublikasining «Banklar va bank faoliyati to'g'risida»ga qonuni.

Markaziy bank faoliyatining maqsadi va funksiyalari. Milliy valyutaning barqarorligini ta'minlash - Markaziy bankning bosh maqsadi. Iqtisodiyotni pul-kredit tizimi orqali tartibga solishda Markaziy banklarning roli.

Tijorat banklari funksiyalari va turlari. Moliyaviy vositachilik - banklarning asosiy faoliyati. Moliya bozorlarini tartibga solish va erkinlashtirish sharoitida banklar. Banklar - O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish lokomotividir. Banklarni tarkibiy tashkil etish va boshqarish. Bank aksiyadorlik korxonasi sifatida. Tijorat banklarining Markaziy bank bilan o'zaro munosabatlari. Markaziy bank banklarning banki sifatida. Markaziy bankning pul-kredit siyosati va uni amalga oshirish mexanizmi.

Tijorat banklari resurslarining depozitli manbalari. Tijorat banklari resurslarining depozitsiz manbalari. Tijorat banklarining umumiy kapitali va uning funksiyalari. Umumiy kapitalning tarkibi. Asosiy kapital va uning tarkibi. Qo'shimcha kapital va uning tarkibi. Kapitalni yetarli darajasini tavsiflovchi moliyaviy koeffitsiyentlar.

Aholining pul mablag'larini banklarga jalb etish jarayoniga tasir etuvchi omillar.

Depozitlarga to'lanadigan foizlar va ularga tasir qiluvchi omillar.

Bank xizmatlarining yangi turlarini joriy etish yo'llari. Aholi va xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning banklardagi bo'sh pul mablag'larini depozitlarga jalb etishni ko'paytirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

Pul aylanmasi tushunchasi. Naqd pullik va naqd pulsiz hisob-kitoblar. O'zbekiston Respublikasida naqd pulsiz hisob-kitoblarning asosiy shakllari.

- to'lov topshiriqnomasi bilan hisob-kitoblar;
- to'lov talabnomasi bilan hisob-kitoblar;
- akkreditivlar bilan hisob-kitoblar;
- inkasso bo'yicha hisob-kitoblar;
- cheklar bilan hisob-kitoblar.

To'lov oborotining yangi vositalari: plastik kartochkalar, veksel. Faktoring va uning O'zbekistonda foydalanish amaliyoti.

To'lovsizlik muammosining sabablari, oqibatlari va uni hal qilish yo'llari.

Xo'jalik sub'yektlarini kreditlash – banklarning asosiy vazifasi. Bank aktivlari tarkibida kreditlar. Bank kreditlashining tamoyillari. Tijorat banklarining kredit siyosati. Kreditlash ob'yektlari va sub'yektlari. Qarz oluvchining kreditga layoqatliligi.

Tijorat banklarining kredit portfeli va uni baholash.

Kreditning qaytarilishi va uni ta'minlash yo'llari. Garov va garov mexanizmlari. Kafolat. Kreditlashda risklar. Foizli risk va uning kelib chiqish sabablari. Sug'urta riski. Risklarni baholash va ularni pasaytirish yo'llari. va ular sifatining tasnifi.

Kredit portfelini diversifikatsiyalashning maqsadi. Kredit portfelini diversifikatsiyalashning asosiy yo'nalishlari.

Xo'jalik yurituvchi sub'yektlarni qisqa muddatli kreditlashning zamonaviy usullari. Kredit liniyalarini ochib va alohida ssuda schyotidan kreditlashning tavsiflari. Kontokorrent shaklida kreditlash. Overdraft bo'yicha kreditlash. Overnayt. Lombard krediti. Sindisiyalashgan kreditlar. Ipoteka va ipotekali kreditlash. Iste'mol krediti va uni rivojlantirish istiqbollari. Mikrokreditlash va uning xususiyatlari. Qishloq xo'jalik sub'yektlarini kreditlash va uning o'ziga xos xususiyatlari.

Muammoli kreditlar: kelib chiqish sabablari va ularni boshqarish usullari.

Kredit qaytarilmagan holatlarda zaxiralarni tashkil qilish tartibi.

Uzoq muddatli kreditlashda investision loyihalarining samaradorligini baholash.

Kredit shartnomasining mazmuni, tomonlarning huquq va majburiyatlari.

Iqtisodiyotning real sektori hamda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish maqsadida Respublikamiz banklari tomonidan berilayotgan kreditlari hajmini yanada oshirish yo'llari.

Tijorat banklari investision faoliyatining tavsifi. To'g'ri va portfelli

investisiyalar. Investision loyihalarni moliyalashtirish. Investision loyihalar samaradorligini iqtisodiy baholash. Sof diskontli daromad. Investision loyihalarni moliyalashtirish manbalari. Investision loyihalarga bank kreditlari. Sindisiyalashgan kreditlar (bu bir nechta banklar yoki moliyaviy institutlar birlashib, bitta yirik qarz oluvchiga (odatda katta korporatsiya yoki hukumat) yirik miqdordagi kredit ajratishidir) - investision loyihalarni moliyalashtirishda risklarni kamaytirish va mablag'lar jalb etish usuli sifatida.

Banklarning portfelli investisiyalari: maqsadi va vazifalari. Qimmatli qog'ozlar bozorida bank operatsiyalari. Banklarning trast operatsiyalari. O'zbekistonda banklarning investision operatsiyalarini rivojlantirish istiqbollari.

Investision loyihalarni moliyalashtirish jarayonida banklarning faolligini oshirish yo'nalishlari. Tijorat banklarini yirik investisiya institutlariga aylantirishning dolzarb masalalari.

Investisiyalarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati.

Investision loyihalar: mohiyati va mazmuni.

O'zbekiston Respublikasida Davlatning investision siyosat dasturi. Investision biznes-rejalashtirish. Investision loyihalar ekspertizasi va kompleks tahlili. Investision loyihalar risklarini kamaytirishda kompleks ekspertizaning roli. Investision loyihalar samaradorligining tahlili (moliyaviy, iqtisodiy, ijtimoiy).

Loyihaviy moliyalashtirishni tashkil etish. Loyihaviy moliyalashtirishda monitoring. Alohida murakkab investison loyihalarni moliyalashtirish hususiyatlari. Loyihaviy moliyalashtirishning kamchiliklari va afzalliklari.

Pul-kredit siyosati – makroiqtisodiy tartibga solish vositasi sifatida. Pul-kredit orqali tartibga solishning Keynscha va monetaristik konsepsiyalari. Makroiqtisodiy tartibga solish tizimida monetar va fiskal-byudjet siyosati.

Pul-kredit orqali tartibga solishda Markaziy bankning roli. Pul-kredit orqali tartibga solish instrumentlari.

Qayta moliyalash siyosati. Qayta moliyalash stavkasi va uning depozit va kredit stavkalarini shakllanishidagi roli.

Majburiy zaxira siyosati va uning tijorat banklari kredit salohiyatiga tasiri.

Ochiq bozor siyosati va uning muomaladagi pul massasining dinamikasiga ta'siri.

Pul-kredit orqali tartibga solish tizimida valyuta siyosati va valyuta orqali tartibga solish.

Pul massasi ustidan nazorat. Monetar indikatorlar va ularning tavsifi.

Pul massasini pul bozori orqali boshqarish.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki pul-qredit siyosatining asosiy yo'nalishlari.

Ichki talabni moliyaviy rag'batlantirish, banklarning kapitallashish

darajasini yanada oshirish, tijorat banklarining resurs bazasini mustahkamlash bo'yicha belgilangan vazifalar.

Bank faoliyatini tashkil etish va banklarni boshqarish tuzilmasi.

Bank faoliyatini tartibga solish va nazorat. Tijorat banklari resurslarini boshqarish.

Likvidlilikni ta'minlash – bank resurslarini boshqarishning asosiy maqsadi.

Bank aktivlarini boshqarish. Aktivlarni boshqarishning maqsadi va vazifalari. Tijorat banklari aktivlarini boshqarish usullari. Bank risklari va ularning turlari. Risklarni baholash va boshqarish usullari. Aktivlarni diversifikatsiyalash - bank risklarini kamaytirish va daromadlilikni ta'minlashning asosiy sharti sifatida.

Tijorat banki foydasi va rentabelligi. Foydani ko'paytirish yo'llari. Bank foydasini taqsimlash. Bankning foiz siyosati. Tijorat banklari faoliyatining moliyaviy ko'rsatkichlari.

Tijorat banklari faoliyatida korporativ boshqaruvni takomillashtirishning o'rni.

Tijorat banklari faoliyatini baholash mezonlarini o'zgartirish. Uzoq muddatli kredit qo'yilmalari ulushini ichki manbalarni jalb etish orqali oshirish yo'llari.

Bank ishida marketingning mohiyati va xususiyatlari. Banklarning maqsadli bozorlari – mijozlar bozori hamda bank mahsulotlari va xizmatlari bozori. Bankdagi rejalashtirish tizimi. Bank faoliyatining joriy va strategik rejasi. Strategik rejaning mazmuni. Strategik rejalashtirishga bo'lgan turlicha yondashishlar. Rejalashtirish bosqichlari. Marketingni rejalashtirish. Rejalashtirish tizimiga bo'lgan talablar.

Marketingni rejalashtirish. Mahsulot strategiyasi. Narx strategiyasi. Mijozlarga bank mahsulotlari va xizmatlarini yetkazib berish tizimi sohasidagi strategiya. Kommunikatsiya strategiyasi. Marketingda risk strategiyasi. Risk strategiyasini ishlab chiqish.

Banqdagi marketing bo'yicha nazorat tizimi. Nazorat jarayoni bosqichlari.

Marketing bo'yicha nazorat turlari. Samarali nazoratning asosiy qirralari.

Eksportga mahsulot ishlab chiqaruvchi korxonalarni kreditlash jarayoni monitoringi. Zarar ko'rib ishlayotgan va iqtisodiy nochor korxonalarni sog'lomlashtirishda bank marketingining rolini oshirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

QIMMATLI QOG'OZLAR VA FOND BOZORI

Qimmatli qog'ozlar zamonaviy iqtisodiyotning asosiy iqtisodiy kategoriyasi sifatida. Qimmatli qog'ozlarning paydo bo'lishi va evolyusiyasi. Qimmatli qog'ozlarning turlarini turkumlanishi. Bozor iqtisodiyotida qimmatli qog'ozlarning funksiyalari.

Katta spekulativ o'yinlar va yangi moliyaviy "ko'piklar" ning yuzaga kelishi sabablari va ularni oldini olish chora-tadbirlari.

Aksiyalarning qo'llanilishi va mazmuni. O'zbekiston Respublikasi emitentlari tomonidan chiqariladigan turli xildagi aksiyalarning klassifikatsiyasi va tarkibi.

Obligatsiyalarning mazmuni va qo'llanilishi. Turli xildagi aksiyalarning klassifikatsiyasi. Obligatsiyalar daromadlilikini baholash uslubi. Tijorat banklari tomonidan chiqariladigan jamg'arma sertifikatlarining mazmuni va qo'llanilishi. O'zbekiston Respublikasida bank sertifikatlarini chiqarish va muomalada bo'lish hususiyatlari.

Veksellarning mazmuni va qo'llanilishi.

Banklarning uzoq muddatli resurs bazasini mustahkamlash orqali ular tomonidan berilayotgan uzoq muddatli kreditlarning hajmini oshirish.

Hosilaviy qimmatli qog'ozlarning qo'llanilishi va funksiyalari. Opsionlarning fundamental hususiyatlari va ularning klassifikatsiyasi. Varrantlarning mazmuni va qo'llanilishi. Opsion shartnoma va warrant o'rtasidagi farq.

Fyucherslarning fundamental xususiyatlari. O'zbekiston Respublikasida hosilaviy qimmatli qog'ozlar bozorining hozirgi holati va rivojlanish istiqbollari.

Davlat qimmatli qog'ozlarining funksiyalari va qo'llanilishi. Davlat qimmatli qog'ozlarining turlari.

O'zbekiston Respublikasida davlat qisqa muddatli obligatsiyalarining qo'llanilishi, mazmuni va chiqarilish tartibi. O'zbekiston Respublikasida davlat qisqa muddatli obligatsiyalari bozorining ishtirokchilari. Davlat qisqa muddatli obligatsiyalarining shartlari va chiqarilish tartibi. Davlat qisqa muddatli obligatsiyalari bilan amalga oshiriladigan operatsiyalarning turlari.

O'zbekiston Respublikasida boshqa davlat qimmatli qog'ozlarini chiqarish va aylanish ko'lamini kengaytirish muammolari.

Qimmatli qog'ozlar bozori ishtirokchilari tushunchasi. Mamlakat fond bozorining asosiy ishtirokchilari tuzilmasi, klassifikatsiyasi va funksiyalari.

Emitentlar faoliyati mazmuni va funksiyalari. O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorida emitentlarning kategoriyalari va ular faoliyatining xususiyatlari.

Investor faoliyati mazmuni va funksiyalari. Investorlarning kategoriyalari va ularning fond bozorida faoliyatining xususiyatlari.

Emitent va investorlarning, O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorini asosiy ishtirokchilari sifatida o'zaro munosabatlari va mexanizmi.

Strategik tarmoqlar va yirik korxonalarning uzoq muddatga mo'ljallangan investisiya loyihalarini moliyalashtirish manbalarini shakllantirish, yangi investorlarni jalb etish.

Investision institutni qimmatli qog'ozlar bozorining professional

ishtirokchisi sifatida mohiyati.

O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorida faoliyat yurituvchi investision institutlarning asosiy turlarini klassifikatsiyasi.

Qimmatli qog'ozlar bozorida moliyaviy vositachilar faoliyatining mazmuni, vazifa va funksiyalari. Investision vositachilar (broker, distrebyuter va boshqalar)ning turkumlanishi.

Investision dillarning turli qimmatli qog'ozlar bozoridagi faoliyatining xususiyatlari, mazmuni va funksiyalari. Investision kompaniya tuzilmasi, tarkibi va faoliyatining tamoyillari.

Qimmatli qog'ozlar bozorida faoliyat yurituvchi investision maslahatchilar faoliyatining mohiyati, funksiyalari va xususiyatlari. Investision maslahatchilarning turlari va faoliyat sohasi.

O'zbekiston Respublikasida qimmatli qog'ozlar bozori tashkil topishining ob'yektiv va sub'yektiv asoslari. Qimmatli qog'ozlar bozorini paydo bo'lish tarixi va tashkil etilishining bosqichlari. O'zbekiston fond bozorini tashkil etilish modelining uzviy qonuniyatlarni va o'ziga xos xususiyatlari. O'zbekiston Respublikasida fond bozorini tashkil etishning iqtisodiy va moliyaviy muhiti. Qimmatli qog'ozlar bozorini shakllanish jarayonining huquqiy ta'minlanishi.

O'zbekiston Respublikasi fond bozorining umumiy tuzilmasi va amal qilish mexanizmi.

O'zbekiston Respublikasida qimmatli qog'ozlar bozorining shakllanishidagi muammolar.

Qimmatli qog'ozlar bozori infratuzilmasi tushunchasi. Fond bozori infratuzilmasining maqsadi va faoliyati. O'zbekiston fond bozori institusional rivojlanishida infratuzilmaning o'rni va funksiyasi.

Milliy qimmatli qog'ozlar bozori infratuzilmasining elementlarini klassifikatsiyasi. Qimmatli qog'ozlar bozorining maxsus infratuzilmasi. Fond bozorining axborot infratuzilmasi. Qimmatli qog'ozlar bozorining texnik infratuzilmasi. Qimmatli qog'ozlar bozorining boshqaruv infratuzilmasi.

Qimmatli qog'ozlar bozori professional ishtirokchilarining o'z - o'zini boshqarish tashkilotlari va ularning faoliyat mexanizmi.

Investision fondlar (IF) tarkibi, funksiyalari va faoliyatidagi cheklovlar. O'zbekiston Respublikasida xususiylashtirish investisiya fondlari (XIF) funksiyalari, mazmuni va faoliyati xususiyatlari. IF va XIF lar o'rtasida prinsipial farqlar. Boshqaruvga kompaniya tushunchasi, funksiyalari va faoliyati mazmuni.

Qimmatli qog'ozlar bozorida depozitar institutlar faoliyatini tashkil etish xususiyatlari va qonuniyatlari. «Vaqt» milliy depozitariysining amal qilish mexanizmi va boshqaruv tuzilmasi.

Fond bozorida qimmatli qog'ozlar reyestri faoliyatining mazmuni. Qimmatli qog'ozlar reyestri va nominal ushlovchilari o'rtasidagi farq.

Birlamchi bozor tushunchasi. Qimmatli qog'ozlarni chiqarish va birlamchi

bozorda joylashtirish bilan bog'liq jismoniy va yuridik shaxslar o'rtasida munosabatlar tizimi.

O'zbekiston Respublikasida birlamchi qimmatli qog'ozlar bozorini tashkil etishning prinsiplari va ishlash mexanizmi. O'zbekiston Respublikasida aksioner jamiyatlarini tashkil etish va ro'yxatga olish tartibi. Emissiya jarayonini ishlab chiqish va ro'yxatga olish tartibi. Anderaytingning turli shakllari mazmuni va klassifikatsiyasi.

O'zbekiston birlamchi qimmatli qog'ozlar bozorining hozirgi holati tahlili, muammolari, rivojlanish tendensiyasi. Milliy birlamchi qimmatli qog'ozlar bozorini takomillashtirishning yo'nalishlari.

Birlamchi qimmatli qog'ozlar bozorining korxonalar faoliyatini moliyalashtirishdagi rolini oshirish yo'llari.

Ikkilamchi bozor tushunchasi va ko'lami.

O'zbekiston Respublikasida ikkilamchi bozorni tashkil etishning ob'yektiv va sub'yektiv asoslari. Ikkilamchi bozorni tashkil etish tarixi. Ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori sub'yektlarini tavsifi.

O'zbekiston Respublikasida ikkilamchi bozorni tashkil etishning qonuniyatlari. Ikkilamchi bozorni ishlash mexanizmi. O'zbekiston Respublikasida ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozorining hozirgi holati tavsifi va rivojlanish tendensiyasi.

Xorijiy investisiyalarni jalb qilishda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozorining rolini oshirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

O'zbekistonda birjaviy qimmatli qog'ozlar bozorining paydo bo'lish tarixi va shakllanishining bosqichlari. Qimmatli qog'ozlar milliy bozori rivojlanishida «Toshkent» Respublika fond birjasining o'rni va roli. «Toshkent» RFB asosiy funksiyasi va mavqei. «Toshkent» RFB ni tashkil etish va faoliyatining qonuniyatlari. «Toshkent» RFB ta'sischilari tarkibi va boshqaruv tuzilmasi.

«Toshkent» RFB ishlash mexanizmi. Birjaga qimmatli qog'ozlarni chiqarish shartlari. Qimmatli qog'ozlar ekspertizasini amalga oshirish tartibi. Listing va delisting tushunchasi. Qimmatli qog'ozlar qotirovkasi tushunchasi. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyoti rivojlanishida «Toshkent» RFB ning o'rni.

Birjadan tashqari bozorning qimmatli qog'ozlar savdosini marqazlashmagan shaklda tashkil etish sifatida tushunish. Birjadan tashqari ikkilamchi savdoning chet el tajribasi va qimmatli qog'ozlar bozorini tashkil etishga ta'siri.

O'zbekiston Respublikasida birjadan tashqari savdoni tashkil etish xususiyatlari. O'zbekiston fond bozorida birjadan tashqari savdo mexanizmi. Mamlakat birjadan tashqari fond bozori tizimida fond magazinlari roli va o'rni. Fond magazinlarining ishlash mexanizmi.

Qimmatli qog'ozlarning spekulyativ amaliyotini rivojlanishiga yo'l

qo'ymaslikning zarurligi va choralari.

Fond bozorida qimmatli qog'ozlar bilan operatsiyalar tushunchasi, mohiyati va xususiyatlari. Qimmatli qog'ozlar bilan operatsiya turlarining klassifikatsiyasi.

Qimmatli qog'ozlar bilan bog'liq emission operatsiyalar ko'lami va mohiyati. Aksiyaning turli kategoriyalarini chiqarish mexanizmi va tartibi. Emissiya loyihasining ko'lami va tuzilmasi. Qimmatli qog'ozlar emissiyasi natijasini ro'yxatga olish.

Obligatsiyalarni chiqarish ko'lami, tartibi va texnologiyasi. Obligatsiyaning turli xil kategoriyalarini chiqarish xususiyatlari. Obligatsiyalarning iqtisodiy samaradorligi, ularni chiqarish va to'lash bilan bog'liq risklarni baholash.

Veksellarni chiqarish ko'lami, funksiyasi va tartibi. Veksellarning turli xildagi muomalasi, to'lash mexanizmi va xususiyatlari.

O'zbekiston Respublikasida depozit va jamg'arma sertifikatlarini chiqarish, to'lash tartibi, ko'lami va funksiyalari.

Hosilaviy qimmatli qog'ozlar: opsiyon, fyuchers, warrant va boshqa fond instrumentlarini chiqarish va muomalada bo'lish xususiyatlari.

Qimmatli qog'ozlar bilan turli xildagi bitimlar tavsifi va nisbiy tahlili: olish va sotish, huquqlarini o'tkazish, voris etish, hadya etish, hisobi, hisobga olish va boshqalar.

Qimmatli qog'ozlar bilan turli xil bitimlar klassifikatsiyasi. Fond instrumentlari bilan tasdiqlangan va tasdiqlanmagan bitimlar. Qimmatli qog'ozlar bilan to'g'ri va vositachilik bitimlari. Qimmatli qog'ozlar bilan ulgurji va chakana bitimlar. Qimmatli qog'ozlar bilan birja va birjadan tashqari bitimlar.

Qimmatli qog'ozlar bilan kassa operatsiyalarini joriy etish mexanizmi, ko'lami va mazmuni. Muddatli bitimlarni joriy etish ko'lami, mazmuni va mexanizmi.

Kliringni, qimmatli qog'ozlar bilan hisob operatsiyalar majmui sifatida tushunish. Qimmatli qog'ozlar bozorida kliring va hisobning asosiy funksiyalari. Kliring va hisob turlarini qimmatli qog'oz turi, bitimning markazlashganlik darajasi, xizmat ko'rsatish ko'lami va boshqalardan kelib chiqqan holda klassifikatsiyalash.

Qimmatli qog'ozlar bilan bitimlar bo'yicha kliring va hisoblarni uzviy qonuniyatlarda tashkil etish. O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorida kliring - hisob faoliyatining mazmuni va xususiyatlari.

Qimmatli qog'ozlar bilan bitimlarda risklarning tabiati va klassifikatsiyasi. Qimmatli qog'ozlar bilan bitimlarni tadbiq etish bilan bog'liq risklarni xedjlash.

Bozor kon'yunkturasi va emitentning moliyaviy - iqtisodiy holatidan qelib chiqib, fond instrumentlari investision jozibadorligini baholash mohiyati va ko'lami.

Qimmatli qog'ozlar bozorida risklar klassifikatsiyasi. Qimmatli qog'ozlarni chiqarish, ularning muomalasi va to'lash bilan bog'liq risklarni xedjlash.

Bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida qimmatli qog'ozlar portfeli tushunchasi va uni shakllantirish qonuniyatlari, Qimmatli qog'ozlar portfelining klassifikatsiyasi. Portfelli investisiyalarni boshqarish texnologiyasi.

Qimmatli qog'ozlarning investision jozibadorligini oshirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

Qimmatli qog'ozlar bozorida banklarning operasion faoliyati tushunchasi va ko'lami. Banklarning fond instrumentlari bilan operatsiyalarini tartibga soluvchi O'zbekiston Respublikasi qonunchilik va me'yoriy hujjatlari.

Qimmatli qog'ozlar bozorida bank operatsiyalari klassifikatsiyasi. Banklarning fond instrumentlari bilan xususiy va mijozli operatsiyalari. Tijorat banklarining emission operatsiyalari ko'lami, mazmuni va mexanizmi. Banklarning qimmatli qog'ozlar bilan investision operatsiyalari. Banklarning qimmatli qog'ozlar bilan diler va brokerlik operatsiyalarining priisipial farqi.

Tijorat banklarining qimmatli qog'ozlar bilan komission operatsiyalar ko'lami, mazmuni va tadbiq etish mexanizmi. Banklarning qimmatli qog'ozlar bilan anderrayting, transfertagent, konsalting, trast, garov, kafolat, depozitar, inkasso, hisob - kliring operatsiyalarining prinsipial farqi.

Milliy qimmatli qog'ozlar bozorida Markaziy bank funksiyasi va operatsiyalari. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining ochiq bozordagi operatsiyalarini tatbiq etish mexanizmi va ularni mamlakatda pul - kredit siyosatini olib borish samaradorligiga ta'siri.

Banklarning resurs bazasini fond bozori orqali mustahkamlash, investision jarayonlardagi ishtirokini kuchaytirish.

Qimmatli qog'ozlar bozorini tartibga solishda davlatning o'rni. Davlatning mafkuraviy va qonunchilik funksiyalari.

Qimmatli qog'ozlar bozorining moliyaviy barqarorligi va xavfsizligini nazorati. Fond bozori «oydinligi»ni ta'minlash. Invstorlarni yo'qotishlardan himoya qilish tizimini shakllantirish. O'zbekiston Respublikasida qimmatli qog'ozlar bozorini davlat tomonidan tartibga solish qonuniyatlari. O'zbekiston Respublikasida qimmatli qog'ozlar bozorini tartibga soluvchi davlat organlari tuzilmasi.

Qimmatli qog'ozlar milliy bozorini shakllantirishda O'zbekiston Respublikasi Davlat mulk qo'mitasining o'rni. Qimmatli qog'ozlar bozori faoliyatini muvofiqlashtirish va nazorat qilish markazi: uning vazifasi, tuzilmasi va ishlash mexanizmi. O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorini tartibga solishda Moliya vazirligining o'rni. O'zbekiston Respublikasi qimmatli qog'ozlar bozorida Markaziy bankning mavqei va funksiyalari.

Fond bozorining o'zini-o'zi boshqarishining mohiyati va vazifalari. Fond bozori professional ishtirokchilarining o'zini boshqarish tashkilotlari tuzilmasi,

funksiyalari va mexanizmi. O‘z-o‘zini boshqarish tashkilotlarining ishlash qonuniyatlari. O‘zbekiston Respublikasida o‘zini-o‘zi boshqarish tashkilotlarini shakllantirish yo‘lidagi muammolar.

O‘zbekiston Respublikasi qimmatli qog‘ozlar bozorining professional ishtirokchilari va davlat organlari o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlardagi mavjud muammolar.

XALQARO VALYUTA-KREDIT MUNOSABATLARI

Valyuta munosabatlari va valyuta tizimining asosiy xususiyatlari. Valyuta tizimi tushunchasi va ko‘rinishlari. Valyuta tizimining elementlari. Jahon valyuta tizimining evolyusiyasi. Oltinning funksiyasi va rolini o‘zgarishi.

Tashqi savdo aylanmasi tarkibini diversifikatsiya qilish bo‘yicha belgilangan vazifalar.

Valyuta bozorlari: tushunchasi, funksiyalari va ishtirokchilari. Valyuta bozorida banklarning roli. Valyuta bozorlarining turlari. Valyuta bozorlarining qatnashchilari. Bozorlarning vaqt bo‘yicha chegaralari. Valyutalashtirishning boshlanishi va tugash vaqti. Operatsiyalarning tezligi. Pul bozorlari. Yevrovalyutalar bozorining vujudga kelishi va rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.

Valyuta kursiga ta’sir etuvchi va aniqlovchi omillar. Milliy valyutani konvertatsiyalash usullari. Valyuta munosabatlarini boshqarish. Valyuta siyosati: maqsadi va shakllari. Chet el valyutasi kotirovkasi. Kotirovka uslublari: to‘g‘ri va teskari.

Inflyasiyaning chuqurlashuvi, muomalada ta’minlanmagan pullarning ko‘payishiga yo‘l qo‘ymaslik chora-tadbirlari.

Xalqaro valyuta bozorlaridagi operatsiyalarning nazariy asoslari. Valyuta operatsiyalarining klassifikatsiyasi. Naqd bitimlar. Chet el valyutasi ishtirokidagi muddatli bitimlar. Forvard operatsiyalarining umumiy tavsifi. Forvard operatsiyalari uchun belgilangan vaqt. Forvard kelishuvlaridan foydalanish. Forvard kurslarini hisoblash yo‘llari. Spotgacha bo‘lgan valyutalashtirish kuni kelishuvlari uchun autrayt kurslari. Siniq kunlar uchun forvard kursi. Forvard kross-kurslari. Forvard-forvard operatsiyalari. Valyuta svoplari. Svop kotirovkalari. Svop kelishuvlaridan foydalanish.

Konversion operatsiyalarining tavsifnomasi. Spot ko‘rinishidagi operatsiyalar. Valyuta kursi va kotirovkalari. Bit va Offer tomonlari hamda valyuta kurslari kotirovkasidagi marjaning o‘lchami. Ochiq valyuta pozitsiyalarining ko‘rinishi. Marjalar va arbitrajning konversion operatsiyalari. Kross- kurslarning mexanizmi.

Fyuchers operatsiyalarining umumiy tavsifi. Valyuta fyucherslarining o‘ziga xos xususiyatlari. Valyuta fyucherslari bilan operatsiyalarni amalga oshirish mexanizmi. Valyuta fyuchersini O‘zbekistonda qo‘llash muammolari.

Pul bozoridagi depozit operatsiyalarining mazmuni. Foiz stavkalari va oddiy foiz formulasi. Foiz stavkalari kotirovkalarida Bit va Offer tomonlari va marja. Depozit pozisiyalari va foiz arbitraji. Banklararo va mijozlar depozitlari.

Valyuta bozorlarida spekulativ amaliyotlarni rivojlanishiga yo‘l qo‘ymaslik.

Valyutani tartibga solish va valyuta nazorati. Valyuta siyosati va uni amalga oshirishda qo‘llaniladigan instrumentlar. Valyuta kursini barqarorlashtirish siyosati. Devalvatsiya va revalvatsiyalarning tashqi savdoga to‘g‘ri va teskari ta‘siri. Rivojlanayotgan mamlakatlar valyuta siyosatining umumiy xususiyatlari. XVF valyuta siyosatiga nisbatan talablari.

Mamlakatimizning raqobatbardoshligini oshirishni ta‘minlash uchun iqtisodiyotni tarkibiy o‘zgartirish jarayonlarini chuqurlashtirishda valyuta siyosatining o‘rni.

Valyuta inqirozi tushunchasi. Valyuta inqirozi - iqtisodiy inqiroz shakli sifatida. Brettonvuds valyuta tizimi inqirozi: mohiyati, sabablari, namoyon bo‘lish shakllari, rivojlanish bosqichlari. Yevropa Iqtisodiy Hamjamiyatida valyuta integratsiyasi muammolari. Valyuta cheklovlari: sabablari, mohiyati, shakllari. Valyuta cheklovlarining asosiy xususiyatlari. Valyuta cheklovlari taraqqiyoti va uning oqibatlari. Xalqaro Valyuta Fondi orqali davlatlararo valyuta cheklovlarining boshqarilishi.

Moliya bozorlarida katta spekulativ operatsiyalarning rivojlanishiga yo‘l qo‘ymaslik, muomalada real qiymatga ega bo‘lmagan pullarning paydo bo‘lishini oldini olish.

Chet el valyutasi ishtirokidagi muddatli bitimlarning maqsadi. Valyuta kursining ko‘tarilishi va pasayishiga ta‘sir etuvchi omillar. Muddatli valyuta bitimlaridan foydalanish - valyuta inqirozlaridan himoya qilish usuli sifatida. Valyutaviy fyuchers operatsiyalari va ularning forvard operatsiyalaridan farqi. Opsion kelishuvlar. Valyuta arbitraji. Valyuta operatsiyalari nazorati va ularni boshqarish.

To‘lov balans tushunchasi, asosi va uning tarkibi. To‘lov balansini davlatlararo boshqarish muammolari. To‘lov balansini boshqarish modellari va konsepsiyalarining tahlili. Xalqaro hisob-kitoblar tushunchasi va shartlari. Xalqaro hisob-kitoblar formalari va ularning o‘ziga xos xususiyatlari.

Mamlakat eksportining diversifikatsiyalashuv darajasini oshirish. Jahon bozorida xom-ashyoni eksport qilish amaliyotidan raqobatbardosh tayyor mahsulotlarni eksport qilish amaliyotiga o‘tish.

Xalqaro kredit iqtisodiy kategoriya sifatida. Tashqi savdoda kreditning ahamiyati. Jahon bozorlaridagi raqobat va unda xalqaro kreditning roli. Xalqaro kreditning shartlari va shakllari. Xalqaro kreditning davlat tomonidan boshqarilishi. Moliya bozorlarining globallasuvi, bu jarayonning salbiy va ijobiy jihatlari.

Xalqaro moliya-kredit tashkilotlari – Umumjahon banki guruhi, Osiyo taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki kreditlaridan foydalanishni faollashtirish.

Xalqaro moliya institutlarining o‘mumiy tavsifi. Xalqaro Valyuta Fondi. Jahon tiklanish va taraqqiyot banki. Jahon bankining kredit siyosati, uning aktiv operatsiyalarining tavsifi. Yevropa hamjamiyatining xalqaro moliya institutlari. Xalqaro moliya institutlari tomonidan mablag‘lari hisobidan yirik investisio loyihalarni moliyalashtirish, ular bilan hamkorlikda yuksak texnologiyalarga asoslangan zamonaviy ishlab chiqarishni tashkil qilish.

SOLIQLAR VA SOLIQQA TORTISH

Soliq tushunchasi. Soliqlar va soliqqa tortishning shart-sharoiti. Soliqqa tortishning umumiy va xususiy prinsiplari. Erkinlik, soliqqa tortiladigan ob‘yekt, soliq qonunchiligi.

Soliqlarning belgilari. Majburiy to‘lovlar. Soliqlar, yig‘imlar va soliq xarakteriga ega bo‘lmagan to‘lovlar. Davlat byudjeti daromadlarining tarkibi.

Soliqlarning zarurligi. Davlatning o‘z funksiyalarini bajarishi uchun moliya resurslari bilan ta‘minlashning zarurligi. Ijtimoiy ehtiyojlar va «ijtimoiy tovarlar». Yalpi ichki mahsulotni taqsimlashda soliqlarning roli.

Soliqlarning funksiyalari. Soliqlarning fiskal va nazorat funksiyalari. Soliqlarning rag‘batlantiruvchi, iqtisodiyotni tartibga solish, qayta taqsimlash funksiyalari xususidagi iqtisodiy qarashlar.

Soliqqa tortish tamoyillari. Keng qamrovlilik, adolatlik, tenglik tamoyillari. Gorizontaal va vertikal adolat. Samaradorlik tamoyili.

Soliqlarni turkumlash. Soliqlarning ayrim turlari to‘g‘risidagi nazariyalar va uning yo‘nalishlari. Yagona soliq nazariyasi. Egri va to‘g‘ri soliqlarning o‘zaro nisbati nazariyasi. Optimal soliq stavkasi bo‘yicha g‘oyalar. Soliqlarning daromadlarni taqsimlashga ta‘siri. Lorens egri chizig‘i.

Soliq yukini yengillashtirish, soliqqa tortish tizimini soddalashtirish va unifikatsiya qilish bo‘yicha xo‘jalik tuzilmalarini qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari.

Soliq nazariyasi iqtisodiy nazariya fanining tarkibiy qismi ekanligi. Soliq munosabatlari va ularning sub‘yektlari. Soliq yuki va farovonlikni adolatli taksimlash, soliq undirish xususidagi munozaralarning muqarrarliligi. Soliqlarning iqtisodiyotdagi roli to‘g‘risida munozaralar.

Soliq munosabatlariga xos bo‘lgan iqtisodiy qonunlar va ularni ilmiy bilish usullari. Induksiya va deduksiya, abstraksiya, tarixiylik va mantiqiylik, makro va mikroiqtisodiy tahlil, matematik, grafik va boshqalar. Soliq nazariyasi va davlatning soliq siyosati.

Soliqlar to‘g‘risida nazariy qarashlarning yo‘nalishlari. O‘rta Osiyoda soliqlar to‘g‘risidagi qarashlar. Amir Temurning soliqqa tortish to‘g‘risidagi

fikrlari. Soliq to'g'risida klassik nazariya. A. Smit soliq tomoiyillari to'g'risida. Ish haki, foyda, renta va iste'mol mollariga soliq. Artur Laffer egri chizig'i.

Soliqlarning iqtisodiyotdagi roli to'g'risida Keynscha nazariya. Neoklassik nazariyalar: monitaristik va taklif iqtisodiyoti nazariyalari.

Soliq nazariyasi va davlatning soliq siyosati. Soliq siyosatining huquqiy asoslari tushunchasi va tarixi. Soliq siyosatini ishlab chiqishda davlatning roli va hozirgi zamon soliq siyosati. Soliq mexanizmi va uning tarkibi. Soliq siyosatining mamlakatda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarga moslashuvi. Soliq elementlari. Soliq sub'yekti, ob'yekti, manbasi, stavkalari, imtiyozlari, soliqqa tortiladigan va tortilmaydigan daromadlar, soliq yuki, soliq deklaratsiyasi.

Soliq stavkalarining turlari. Mutanosib, progressiv va regressiv hamda qat'iy stavkalar. Ularning iqtisodiy-ijtimoy ahamiyati. Iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda regressiv soliq stavkalarining roli.

Soliq imtiyozlari. Soliq imtiyozlarining turlari. Umumiy soliq imtiyozlari. Soliq imtiyozlarini tadqiq etishning nazariy muammolari va amaliy masalalari. Soliqlardan to'liq ozod etish. Vaqtincha soliqlardan ozod etish. Soliqqa tortiladigan bazaning kamaytirilishi.

Soliq to'g'risidagi qonun hujjatlarining prinsiplari. Soliq to'lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipining o'ziga xos jihatlari. Soliqlarni hisoblash va undirish usullari. Soliq deklaratsiyasi va uning turlari.

Uy-joy qurish va rekonstruksiya qilish bo'yicha yangi tashkil qilinayotgan ixtisoslashtirilgan pudrat tashkilotlariga berilgan soliq imtiyozlari va ulardan maqsadli foydalanish yo'nalishlari.

Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig'i

Foyda solig'ini to'lovchilar. Soliq ob'yekti. Jami soliqqa tortiladigan daromadlar va ularning tarkibi. Yuridik shaxslar moliyaviy natijalarining shakllanishi. Mahsulot sotishdan olingan yalpi tushum. Umumxo'jalik faoliyatidan olingan foyda (yoki zarar). Soliq to'langunga qadar foyda (yoki zarar). Foyda solig'i bazasini aniqlashda chegiriladigan va chegirilmaydigan xarajatlar tarkibi. Soliqqa tortiladigan foydani aniqlash tartibi.

Jami soliqqa tortiladigan foydadan chegirmalar berish tartibi. Bank va sug'urta tashkilotlari bo'yicha chegirmalar. Foyda solig'idan ozod etiladigan yuridik shaxslar va ularning daromadlari.

Foyda solig'i stavkalari. Dividend va foizlar bo'yicha foyda solig'i stavkalari. Norezident va chet el yuridik shaxslarining foydani soliqqa tortish. Soliq hisobotlarini tuzish va topshirish tartibi. Foyda solig'ini to'lash muddatlari. Tugatilayotgan yuridik shaxslarni soliqqa tortish tartibi. Soliq to'lovchi yuridik shaxslarning mas'uliyatlari.

Mamlakatimizdagi mahsulot eksportga mahsulot ishlab chiqaruvchi korxonalarni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish, eksport salohiyatini

mustahkamlashda ekport hajmiga muvofiq foyda solig'i stavkalarini pasaytirilishi.

Qo'shilgan qiymat solig'i

Qo'shilgan qiymat solig'ining mohiyati va mazmuni. Qo'shilgan qiymat solig'ini hisoblash usullari. Qo'shilgan qiymat solig'iga tortiladigan oborotni aniqlash.

Soliqqa tortiladigan oborotni korrektirovka qilish. Soliq stavkalari va ularni qo'llash tartibi. Soliq bo'yicha imtiyozlar.

Qo'shilgan qiymat solig'i bo'yicha berilgan ba'zi imtiyozlarni takomillashtirish masalalari. Davlat byudjetiga to'lanishi lozim bo'lgan qo'shilgan qiymat solig'i summasini aniqlash tartibi. Hisobga olinadigan qo'shilgan qiymat solig'i summasini aniqlash tartibi. Hisob varaq – fakturalar. Hisob varaq – fakturalar asosida qo'shilgan qiymat solig'i hisobini yuritish va soliqqa tortish masalalari.

O'zbekiston hududiga import qilingan tovar (ish va xizmatlar) bo'yicha qo'shilgan qiymat solig'ini hisoblash va to'lashning o'ziga xos xususiyatlari. Soliqni to'lash muddatlari. Qo'shilgan qiymat solig'ining boshqa soliq turlari bilan bog'liqligi.

Ekportyor korxonalarni rag'batlantirishda qo'shilgan qiymat solig'ining nol darajali stavkasining qo'llanishi va xarid qilingan xom ashyo uchun to'langan qo'shilgan qiymat solig'i summalarini byudjetdan qaytarilish muddatlarining qisqartirilishi.

Ishlab chiqarilgan va import qilingan tovarlarga aksiz solig'i hisoblash va to'lash tartibi

Aksiz solig'ining mohiyati. Soliq tizimida aksiz solig'ining tutgan o'rni. Aksiz to'lanadigan tovarlar ro'yxati. Soliq solish ob'yekti. Soliq stavkasi. Aksiz solig'i to'lash tartibi. Aksiz markalari bilan markalangan tovarlar bo'yicha aksiz solig'i hisoblashning o'ziga xos xususiyatlari. Import qilinadigan aksiz to'lanadigan tovarlar ro'yxati.

Soliq solish ob'yekti. Aksiz solig'i bo'yicha imtiyozlar. Alkogol ichimliklar, tamaki mahsulotlari va boshqa tovarlarga aksiz markalari qo'llashdagi muammolar.

Aksiz solig'ini hisoblash tartibi, to'lov va hisobot muddatlari. Soliq to'lovchilarning huquq va majburiyatlari. Aksiz solig'ining ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari.

Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq

Mol-mulk solig'i haqida tushuncha va uning kelib chiqish tarixi. Iqtisodiyot uchun mol-mulk solig'ining ob'yektiv zarurati. Byudjet daromadlarini shakllantirishda mol-mulk solig'ining roli va hissasi.

Yuridik shaxslarda mol-mulk solig'ining ob'yektlari. Mol-mulk solig'ini hisoblash usullari va muammolari. Kredit tashkilotlarida mol-mulk solig'ini

hisoblashning o'ziga xos xususiyatlari. Yuridik shaxslardan olinadigan mol-mulk solig'i stavkalari va imtiyozlar. Mol-mulk solig'ini to'lash muddatlari.

Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i

Yer solig'ining mohiyati va zarurligi. Uning soliqlar tizimidagi iqtisodiy roli va o'рни. Yerga bo'lgan huquq. Yer boniteti va kadastrı. Yer solig'ini o'rnatish tamoyili va uni to'lovchilar.

Yuridik shaxslarda yer solig'i ob'yektini aniqlashdagi muammolar. Yer solig'i stavkasi va imtiyozlari. Yer solig'ini hisoblash tartibi. Qishloq xo'jalik tovar ishlab chiqaruvchilar uchun yagona yer solig'i. Sug'oriladigan yerlarni baholash. Yagona yer solig'ini hisoblash tartibi. Soliq idoralari nazorati.

Yerlarning meliorativ holatini yaxshilash dasturini amalga oshirishda yer solig'ining rag'batlantiruvchi rolini oshirish yo'nalishlari.

Yuridik shaxslar to'laydigan boshqa to'lovlar va yig'ımlar

Byudjetdan tashqari pensiya jamg'armasiga yagona ijtimoiy to'lovning maqsadi va vazifalari. Yagona ijtimoiy to'lovning ob'yekti, stavkasi va to'lash, hisoblash, undirish mexanizmlari. Mahsulot hajmiga nisbatan pensiya jamg'armasiga majburiy ajratmalar. Majburiy ajratma ob'yekti, stavkasi va hisobot topshirish tartibi. Yuridik shaxslar tomonidan tovarlar import qilinayotganda to'lanadigan bojxona to'lovlar stavkalari va undirish mexanizmi.

Respublika yo'l jamg'armasiga ajratmalarning maqsadi va mazmuni. Ajratma ob'yektlari va stavkasi. Ajratmani hisoblash va undirish tartiblari.

Byudjetdan tashqari Umumta'lim maktablari, kasb-hunar kollejlari, akademik liseylar va tibbiyot muassasalarini rekonstruksiya qilish, mukammal ta'mirlash va jihozlash jamg'armasiga majburiy ajratmalar uchun majburiy to'lovning maqsadi va mazmuni. Majburiy to'lov undiriladigan ob'yekt. Majburiy to'lov stavkasi va majburiy to'lovni undirish tartibi.

Tovarlarning ayrim turlarini sotish huquqi uchun lisenzion yig'ımlar.

Yig'im stavkalari. Yuridik shaxslarni ro'yxatdan o'tkazganlik uchun yig'ımlar.

Tadbirkorlarning faoliyatini tashkil etish bilan bog'liq sarf-- xarajatlarini kamaytirishda hujjatlarni rasmiylashtirish uchun yig'ımlar va ular miqdorining pasaytirilishi.

Jismoniy shaxslarni soliqqa tortishning mohiyati va ahamiyati

Jismoniy shaxslar tomonidan to'lanadigan soliqlarning mohiyati, ularning soliqlar tizimida tutgan o'рни va roli. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlarning iqtisodiy (fiskal) va ijtimoiy ahamiyati.

Soliq to'lovchi jismoniy shaxslar – rezidentlar va norezidentlar. O'zbekiston Respublikasidan tashqarida to'langan soliq summalarining hisobi. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlarning o'sish sur'atlari va ularni belgilovchi omillar. Soliq yuki tushunchasi.

O'zbekiston Respublikasida jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar va

yig'ımlar, ularni joriy etish va tartibga solishning umumiy qoidalari hamda ularni takomillashtirish muammolari. Bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida jismoniy shaxslarning daromadlari va mol-mulkklarini soliqqa tortish prinsiplari hamda ularni amalga oshirish.

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i

Mehnat haqi shaklida olinadigan daromadlar tarkibi. Soliqqa tortiladigan daromadni aniqlash tartibi. Soliq stavkalari va shkalalari. Daromad solig'i summasini hisoblash tartibi. Asosiy ish joyidan tashqarida olinadigan daromadlar va ularni soliqqa tortish. Jismoniy shaxslarga daromadlar to'langan manbadan soliqlarni ushlab qolish va uni Davlat byudjetiga o'tkazish tartibi. Jismoniy shaxslarning mehnat haqi shaklida olinadigan daromadlari bo'yicha soliq imtiyozlari. Soliqlardan ozod qilingan jismoniy shaxslarning daromadlari. Jismoniy shaxslarning soliqqa tortilmaydigan daromadlari. Xorijiy jismoniy shaxslarni va norezidentlarni soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari.

Tadbirkorlik faoliyatidan olinadigan daromadlarning tarkibi. Mulkiy daromadlar: foizlar, dividendlar, mulkni ijaraga berishdan olgan daromadlar, patent egasi bo'lgan jismoniy shaxs uni sotishdan olgan daromadi, qimmatli qog'oz realizatsiya qilishdan tushgan daromad, soliq va majburiy to'lovlar to'lagandan keyin xususiy korxona egasi ixtiyorida qoladigan foyda, royalti. Tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslar daromadini soliqqa tortish. Soliq stavkalari va ularni takomillashtirish masalalari. Tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarda qat'iy soliq stavkalari, soliq stavkalarini soliqqa tortishning adolatlilik tamoyiliga moslashtirish. Soliqni to'lash tartibi.

Yillik daromad haqidagi deklaratsiyani taqdim etuvchi jismoniy shaxslar toifasi. Deklaratsiya taqdim etuvchi chet el fuqarolari. Yillik umumiy daromad tarkibiga kiritiluvchi daromadlar. Soliqqa tortiluvchi daromaddan chegirmalar va jismoniy shaxslar daromadlariga solinadigan soliq imtiyozlari. Jismoniy shaxslarning daromad solig'i to'lashdan ozod etiladigan jismoniy shaxslar. Yillik daromad xaqidagi deklaratsiya blanklarining shakli. Soliq to'lovchining yil davomida olinadigan daromadlarining xisobini yuritish. Deklaratsiyani to'ldirish tartibi. Soliq to'lovchining majburiyatlari.

Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq stavkalarini kamaytirish bo'yicha ko'rilgan chora-tadbirlar asosida aholining yalpi va real daromadlari oshishi va uning xarid qobiliyatini barqaror sur'atlarda o'sishi.

Jismoniy shaxslar mol-mulkiga solinadigan soliq.

Jismoniy shaxslarning mol-mulkidan undiriladigan soliq stavkasi va imtiyozlari. Mol-mulk solig'i to'lovchi jismoniy shaxslarni hisobga olish tartibi va muammolari. Jismoniy shaxslar to'laydigan mol-mulk solig'ini undirish, hisoblash ishlarini tashkil etish va yuritish muammolarini hal etish.

Jismoniy shaxslarning mol-mulk solig'ini hisoblash va to'lash tartibi.

Jismoniy shaxslarning mol-mulk solig'i ob'yektini aniqlash masalalari va qayta ko'rib chiqish tartibi. Soliq to'lovchilarning mas'uliyatlari va ularning shikoyatlarini ko'rib chiqish tartibi. Soliq undirish ustidan nazorat.

Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig'i.

Yer solig'i stavkalari. Jismoniy shaxslar uchun yer solig'i solinadigan ob'yektlar. Jismoniy shaxslar bo'yicha yer solig'ini hisoblash va to'lash tartibi. Yer solig'i bo'yicha imtiyozlar. Imtiyoz xuquqining tatbiq etilish va bekor qilinish tartibi. Yer solig'i to'lovchi jismoniy shaxslarning xuquq va majburiyatlari.

Jismoniy shaxslar tomonidan to'lanadigan boshqa soliqlar va yig'imlar.

Transport vositalariga benzin, dizel yoqilg'isi va gaz ishlatganlik uchun olinadigan soliqni jismoniy shaxslardan olinadigan soliqni to'lash va hisoblash. Uning afzalliklari va kamchiliklari. Ilgari amalda bo'lgan jismoniy shaxslar to'laydigan transport solig'iga nisbatan qulayliklari va uni takomillashtirish. Soliq to'lovchi sub'yektlar. Soliqqa tortish ob'yekti va soliqni to'lash manbalari. Jismoniy shaxslar to'laydigan byudjetdan tashqari majburiy ajratmalar, hisoblash tartibi.

Savdo-sotiq qilish xuquqi uchun yig'im va uning to'lovchilari. Chakana savdo shaxobchalari. Savdo-sotiq qilish xuquqi uchun guvohnoma va uning berilish muddati. Yig'im stavkasi.

Jismoniy shaxslar tomonidan tovarlar import qilinayotganda to'lanadigan bojxona to'lovlar stavkalari va undirish mexanizmi.

Ayrim turlardagi tovarlarni sotish xuquqini beruvchi lisenziyalar va ularni berish tartibi. Lisenziya yig'imlarning to'lovchilari.

Binolarni ijaraga berish tariflari tadbirkorlik sub'yektlarining joylashgan o'rnini va ularning faoliyat turiga qarab belgilanishi.

INVESTISIYA VA INVESTISIYALAR (LOYIHALAR)NI MOLIYALASHTIRISH

Investisiyalarni mazmuni, iqtisodiy mohiyati va ahamiyati. Investisiyalarni tasnifi va shakllari. Investisiya faoliyati sub'yektlari va ob'yektlari. Investorlar va ularni maqsadlari. Yakka tartibdagi investorlar, institusional va professional investorlar. Investorlarning cheklovlari. Investisiyalarni maqsadlari, amaliyotda ularni uyg'unlashuvi. Investisiya portfeli. Investisiyalarni boshqarish.

Investision mablag'larni shakllantirish tamoyillari va ularni amal qilish tizimi. Turli xil investision mablag'larni fundamental xususiyatlarining qiyosiy tahlili. Real va moliyaviy aktivlar, ularning o'zaro bog'liqligi. Moliyaviy aktivlar (aniq daromadli qimmatli qog'ozlar, hosilaviy qimmatli qog'ozlar - derivativlar).

Investision huquq tushunchasi va investisiya qonunchiligi. Investision faoliyat huquqiy asoslarining paydo bo'lishi va rivojlanishi. Investision faoliyatni rivojlanishida davlatning roli. Investision faoliyatni tartibga solish

ob'yektlari va qonunchilik. Investision faoliyatni tartibga solish sub'yektlari. Investision faoliyat sohasidagi qonunchilikni shakllantirishning asosiy tamoyillari. Investision faoliyatni tartibga solish sohasidagi munosabatlar va ularning xususiyatlari. O'zbekiston Respublikasining investision faoliyat sohasidagi qonunchiligining tarkibiy tuzilishi. O'zR Konstitutsiyasi, O'zR Fuqarolik kodeksi va investision faoliyat sohasidagi boshqa qonunchilik va me'yoriy-huquqiy hujjatlar.

Iqtisodiy islohotlarning huquqiy asoslarini takomillashtirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

Investisiya muhiti ma'nosi. Investisiya muhitini tavsiflovchi ko'rsatkichlar. Investisiya muhitini baholash parametrlari. Investisiya muhiti Jahon banki nigojida. Investisiya muhitini aniqlovchi omillar. Investisiya muhiti ko'rsatkichlari. Jahon banki tomonidan investisiya muhitini baholash. MDH davlatlari investisiya muhitini Jahon banki tomonidan tahlili.

Respublikamizda investision muhitni yanada yaxshilash, soliq imtiyozlari va preferensiyalar berish.

Investisiya siyosatining nazariy jihatlar. Chet el investisiyalarini mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri. Investisiya va tashqi savdo siyosatini o'zaro bog'liqligi (import o'rnini bosuvchi va eksportni rag'batlantiruvchi). Asosiy vositalar va mamlakatning iqtisodiy rivojlanishidan kelib chiqib investisiya siyosatini tavsiflanishi. Kapital oqimlarini kirib kelishi va chiqib ketishi ustidan davlat nazoratini samaradorligi. Asosiy investision rejimlar. Chet el investorlariga davlat kafolatlari. Davlatning tartibga solish vositalari. Chet el kapitali kirib kelishini rag'batlantiruvchi yo'nalishlar. Xorijiy va milliy investorlarga beriladigan solikli, moliyaviy va boshqa imtiyozlar.

Xo'jalik sub'yektlarining aktiv va passiv investisiya siyosatlari. Investisiyalarni o'zaro himoyalash va rag'batlantirish bo'yicha kelishuvlar va shartnomalar. Hududiy investisiya shartnomalari. Chet el investisiyalarini hududiy darajada tartibga solish. Erkin savdo zonalarini barpo etish. O'zaro kapitallarni to'liq va qisman erkinlashtirish. XVF va Jahon banki investisiyalarni tartibga solish tizimida Jahon savdo tashkiloti doirasidagi xalqaro investisiya shartnomasi.

Yirik investisiya loyihalarini amalga oshirish, ishlab chiqarish va kommunikatsiya ob'yektlarini, qishloq xo'jaligi hamda meliorativ qurilishni rivojlantirish hamda ijtimoiy sohani yangi bosqichga ko'tarish, faol investisiya siyosati va uni amalga oshirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

Xalqaro investisiyalarning ob'yekti, vazifalari va funksiyalari. Xalqaro investisiyalarning turlari va asosiy vositalari. Valras modeli. Xalqaro kapital harakati shakllari. Xalqaro investisiya oqimlari va bozorlari. Xalqaro investisiya bozori va uning segmentlari. Xalqaro investisiyalash qoidalari. Moliya bozori kon'yunkturasi tushunchasi, tarkibi, uni tadqiq etish tamoyillari. Xalqaro

investisiya bozorining turli institutlari tasnifi, tamoyillari, vazifalari va faoliyat yuritish mexanizmlari. Xalqaro korporatsiya shakllari. Xalqaro moliya institutlari.

Taraqqiy etgan mamlakatlardan investisiyalar jalb qilish ko'lamini kengaytirish.

Moliya bozorida mahalliy va xorijiy investorlar huquq va manfaatlarini hismoya qilish, rag'batlantirish borasidagi davlat siyosati va Qonunchilik bazasi (jumladan, qimmatli qog'ozlar bozorida). Bevosita xalqaro investisiyalarni turlari va ularning amal qilish tamoyillari (Lisenzion kelishuvlar, franchayzing, lizing, tolling). Bevosita investisiyalarning iqtisodiy samaradorligini va hajmini baholash. Xususiylashtirish ob'yektlariga investisiyalarni jalb qilish va qo'shma korxonalar tashkil etish. O'zbekistonning bazaviy sanoat tarmoqlari korxonalarini induvidial xususiylashtirish vositasida strategik xorijiy investorlarni jalb qilish muammolari. Xorijiy investorlarga sotiladigan ob'yektlarni tanlash tamoyillari. Bevosita investisiyalarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi. O'zbekiston korxonalari boshqaruv tizimida korporativ boshqaruv tamoyillarini joriy qilish.

Xalqaro moliya institutlari, investisiyalarini iqtisodiyotning real sektoriga jalb etish va ular asosida yuksak texnologiyalarga asoslangan zamonaviy ishlab chiqarish quvvatlarini shakllantirish.

Investisiyalarni moliyalashtirish tartiblari va usullari. Kapital investisiyalarni moliyalashtirish tamoyillari: maqsadga muvofiq moliyalashtirish; muddatli moliyalashtirish; investision qarorlar asosida moliyalashtirish; tanlangan usullar asosida moliyalashtirish; investisiyalarni vaqtli qiymati asosida moliyalashtirish; loyiha pul oqimlaridan kelib chiqib moliyalash. Moliyalashtirishni davlat va bozor mexanizmlari. Investisiyalarni moliyalashtirishning aralash usuli.

Moliyalashtirishni tashkiliy shakllari. Qaytarish va qaytarilmaslik shartlari asosidagi davlat kreditlari. Davlatning tashqaridan jalb etiladigan mablag'lari, qarzlar va investision loyihalarni moliyalashtirilishi.

Nodavlat nafaqa fondlari. Sug'urta tashkilotlari investor sifatida.

Investisiya fondlari va kompaniyalari.

Qaytarish sharti bilan kreditlar evaziga moliyalashtirish. Investision loyihalarning moliyalashtirishdagi kreditlarning tasnifi. Bank kreditining asosiy shakllari. O'zbekistonda kredit tizimini tashkil topishi va rivojlanishi. Banklarning investisiya faoliyati. Kapital qo'yilmalarni uzoq muddatli kreditlash.

Investision loyihalarni sindisiyalashgan kredit hisobiga moliyalashtirishni tashkil etish. Sindisiyalashgan kreditlashni amalga oshirish uchun bank sindikatini tashkil etish tartibi. Kreditlarni rasmiylashtirish tartibi. Sindisiyalashgan kreditlash, uning hisobini yuritish, monitoringini olib borish va

uni qaytarish tartibi.

Moliyalashtirishni lizing usuli, xalqaro lizing. Lizingni qo'llash afzalliklari. Lizing investision loyihalarni moliyalashtirish manbai sifatida.

Venchur kapitali. Venchur kapitalining omilli tavsiflari. Venchur kapitalining yuqori riskli muhitda ishlatilishi. Venchur kapitalining manbalari.

Tijorat banklarining uzoq muddatli investision kreditlari hajmini oshirish, korxonalar tomonidan investisiya loyihalarini amalga oshirishni jadallashtirish bo'yicha belgilangan vazifalar.

«Kapital qiymati» tushunchasi. Kapitalning muqobil qiymati. Kapitalni tashkil etuvchi elementlar qiymati. Investision resurslarni o'rtacha tortilgan qiymati. Kapital qiymatini o'rtacha tortilgan narxi. Kapitalning marjinal qiymatini firma investisiya foliyatiga ta'siri.

Investision loyihalar samaradorligini baholash tamoyillari. Loyiha samaradorligini hisoblashni dastlabki ma'lumotlari. Investision qarorlar samaradorligining mezonlari. Investision loyihalar samaradorligining baholash ko'rsatkichlari. Loyiha samaradorligini baholash. Investision loyihalar samaradorligini baholashda risklar va noaniqliklarni ta'siri. Investision loyihalar samaradorligini baholashning dasturiy ta'minoti. Tashkiliy-iqtisodiy mexanizm. Vaqt omili hisobi. Investision loyihalar samaradorligini baholashning xorij tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash shartlari.

Investision loyihalar samaradorligining statistik va dinamik turlari. Loyihaviy tahlilning vositalari. Turli ko'rsatkichlarni qo'llash sohalari va shartlari. Alohida mezonlarning afzalliklari, kamchiliklari va ularni bartaraf etish imkoniyatlari. Daromad me'yori va uning tarkibi. Investision loyihalarni ijtimoiy samaradorligini baholash.

Turli xil loyihalar tavsifi. Investision loyiha tushunchasi, maqsadi va tarkibi. Loyihalarni tasniflash: yirik va kichik, ichki va tashqi, texnik va notexnik, iqtisodiy va ijtimoiy. Loyiha ishtirokchilari. «Loyihani boshqarish» tushunchasi, loyihalarni boshqarishning investisiyalarni boshqarish va uning funksional boshqaruvi bilan o'zaro bog'liqligi. Loyihalarni boshqarishning asosiy tushunchalari tasnifi.

Strategik ahamiyatga ega bo'lgan investisiya loyihalar, strategik tarmoqlar va yirik korxonalarning uzoq muddatli texnika siyosati nuqtai nazaridan ishlab chiqilayotgan yangi loyihalarni amalga oshirishning muddatlari va shartlarini muvofiqlashtirish yo'nalishlari.

Investision davr, mazmuni va loyihani ishlab chiqish bosqichlari. Loyihani tayyorlash davri bosqichlari. Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish. Loyihaning investision g'oyasini shakllantirish. Investision loyiha variantlarini ishlab chiqish. Loyihaning hayotiylik davri: investisiyadan oldingi, investisiya davri va ekspluatatsiya fazasi. Loyihaning dastlabki rejasi.

Loyihaviy moliyalashning mohiyati, shakllari va usullari. Loyihaviy

moliyalashning real investisiyalarni an'anaviy kreditlashdan farqi. Xorijda loyihaviy moliyalash. Loyihaviy moliyalashning asosiy shakllari va sxemalari. Loyiha davri bank nuqtai nazarida. Parallel va ketma-ketlik moliyalash asosida loyihaviy moliyalash.

Loyihaviy moliyalashtirishda e'tiborni to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investisiyalarni jalb qilishga qaratish, infratuzilma loyihalarini amalga oshirishda ichki manbalarni safarbar qilish hajmini oshirish.

Loyihani boshqarishni tashkil etishning maqsadlari. Rejalashtirish va boshqarishning tashkiliy darajalari. Loyiha bo'yicha monitoring ishlari. Yakunlangan qurilish ob'ektlarini foydalanishga qabul qilish. Samaradorlikni baholashning asosiy tamoyillari va umumiy sxemasi. Loyiha samaradorligini hisoblash uchun zaruriy ma'lumotlar.

Moliya bozori kon'yunkturasini tushunchasi, tarkibi, uni tadqiq etish tamoyillari. Investisiya likvidligini baholash. Qimmatli qog'ozlar bozorida marketing tadqiqotlarini tashkil etish. Birja bozori kon'yunkturasini texnik tahlili xususiyatlari. Banklararo kreditlar va zaxira fondlari. Valyuta opsiyolari va fyucherslari, forvard bitimlari. Banklararo svop operatsiyasi. Loyiha riskini tahlil qilishning mohiyati. Loyihadagi risk turlari. Loyiha risklarini tadqiq qilish usullari tasnifi. Loyiha risklarini baholash. Loyihalarni moliyalashtirishda risklarni hisobga olish. Investitsion portfelni shakllantirish mexanizmi. Mablag'larni quyilma qilish yo'nalishini tanlash.

Investisiyalarni moliyalashtirish samaradorligini oshirish, korxonalarning investitsion loyihalarni moliyalashtirishda tijorat banklari resurslaridan foydalanishini kuchaytirish.

Investitsion loyihalarni moliyalashtirishda ishtirok etuvchilarning iqtisodiy manfaatdorligini ta'minlashning dolzarb masalalari.

Investitsion vaziyatning fundamental (sifat) tahlili. Loyiha risklarini aniqlashtirish. Loyiha riski ustidan sifatli baholashni amalga oshirish uchun zaruriy harakatlarni belgilash. Risk haqidagi ma'lumotlarni hujjatlashtirish. Risk nazorati. Kutilmagan risklar. Ko'zda tutilmagan xarajatlarni qoplash uchun mablag'larni zaxiralash. Kapital qo'yilmalar riskini baholash uchun moliyaviy tahlil vositalari.

Loyiha risklarining miqdoriy tahlili. Riskni miqdoriy baholashga umummetodik yondashuvlar. Loyiha risklarini tahlil qilish usullari. Riskni ekspert tahlili. Delfi metodi. «Monte Karlo» usuli. Master risk. Risk shkalasi va uni tebranishining tavsifi. Riskni miqdoriy baholash uchun foydalaniladigan maxsus ko'rsatkichlar.

SUG'URTA NAZARIYASI VA AMALIYOTI

Sug'urtaning iqtisodiy mohiyati va ahamiyati. Sug'urtaning asosiy belgilari. Sug'urtaning o'ziga xos funksiyalari va fondlari. Bozor

iqtisodiyotida sug'urtaning tutgan o'rni. Sug'urta atamaları (sug'urta hodisasi, sug'urta mukofoti va summasi, sug'urta shartnomasi va polisi, sug'urtajavobgarligi va boshqalar). Sug'urtaning guruhlanishi. Sug'urta bozirlarining sub'yektlari va ob'yektlari.

Sug'urta qonuniy asoslari va uning mazmuni. Sug'urta konunchiligi va uning tarkibiga kiruvchi qonunchilik xujjatlari. Umumiy sug'urta qonunchiligi. Maxsus sug'urta qonunchiligi. Sug'urta qonunchiligida "Fuqarolik kodeksi" va undagi 52- bobning to'tgan o'rni va ahamiyati. O'zbekiston Respublikasining "Sug'urta faoliyati to'g'risidagi" qonuni va mazmuni. Davlat sug'urta nazorati inpsensiyasining me'yoriy-huquqiy xujjatlari. Sug'urta shartnomasi va uning shartlari.

O'zbekiston sug'urta bozorni zamonaviy holati va rivojlanish istiqbollari. Rivojlangan davlatlarda sug'urta bozorni professional ishtirokchilari. Sug'urta bozori professional ishtirokchilarining faoliyati. Mahalliy sug'urta xizmatlari bozori faoliyati. Rivojlangan davlatlarda va O'zbekistonda sug'urta bozorini tarkibiy tuzilishini tahlili. O'zbekistonda sug'urta bozorini samarali infratuzilmasini yaratish muammolar va rivojlantirish istiqbollari.

Mulk sug'urtasining asosiy turlari. Mulk sug'urtasini turkumlanishi. Mulk sug'urtasini tashkil etish xususiyatlari. Yuridik va jismoniy shaxslar mulklarini sug'urtalash. Mulk sug'urtasida tariflarini hisoblash usullari. Mulk sug'urtasida zararni baholash va sug'urta qoplamasini aniqlash usullari. Mulk sug'urtasini takomillashtirish masalalari.

Javobgarlik sug'urtasining iqtisodiy mohiyati. Javobgarlik sug'urtasining asosiy turlari. Javobgarlik sug'urtasining turkumlanishi. Javobgarlik sug'urtasini tashkil etish xususiyatlari. Javobgarlik sug'urtasida tariflarini hisoblash usullari. Zararni baholash va sug'urta qoplamasini aniqlash usullari.

Umumiy sug'urta tarmog'ida sug'urta marketingining mohiyati va ahamiyati. Umumiy sug'urta tarmog'ida sug'urta mahsulotlari va uni sotish kanallari. Umumiy sug'urta tarmog'ida sug'urta kompaniyalari o'rtasida raqobat. Umumiy sug'urta tarmog'ida risk menedjmenti. Umumiy sug'urta tarmog'ini tartibga solishda va boshqarishda nazorat organlarining roli va o'rni. Umumiy sug'urta tarmog'ida anderayting. Umumiy sug'urta faoliyatida informasion texnologiyalar menedjmenti.

Hayot sug'urtaning iqtisodiy mohiyati. Hayot sug'urtasining turkumlanishi. Hayot sug'urtasining asosiy turlari. Hayot sug'urtasini tashkil etish xususiyatlari. Hayot sug'urtasida tariflarini hisoblash usullari. Hayot sug'urtasida zararni baholash va sug'urta qoplamasini aniqlash usullari. Hayot sug'urtasini takomillashtirish masalalari.

Hayot sug'urta tarmog'ida sug'urta marketingining mohiyati va ahamiyati. Hayot sug'urta tarmog'ida sug'urta mahsulotlari va uni sotish kanallari. Hayot sug'urta tarmog'ida sug'urta kompaniyalari o'rtasida raqobat. Hayot sug'urta

tarmog'ida risk menedjmenti. Hayot sug'urta taromg'ini tartibga solishda va boshqarishda nazorat organlarining roli va o'rni. Hayot sug'urta tarmog'ida anderaiting. Hayot sug'urta faoliyatida informasion texnologiyalar menedjmenti.

Zamonaviy sug'urta texnologiyalarining mohiyati, ahamiyati va tasniflanishi. Umumiy va hayot sug'urta tarmog'ida zamonaviy sug'urta texnologiyalarni qo'lash. Zamonaviy sug'urta texnologiyalarining sug'urta tashkilotlari biznes jarayonlardagi o'rni va roli. Sug'urta bozorining professional ishtirokchilari faoliyatni olib borishning zamonaviy ko'rinishlari. Sug'urta menedjmenti va sug'urta marketingida zamonaviy sug'urta texnologiyalari. Xorijiy davlatlarda sug'urtalashning zamonaviy texnologiyalari.

Investision loyihalarning samaradorligini ta'minlash sug'urta texnologiyalarining o'rni. Qayta sug'urta va qayta sug'urta shartnomalarining turlari. Qayta sug'urta kompaniyalari faoliyatini tashkil etish asoslari. Sug'urta sohasida firibgorlikka karshi zamonaviy texnologiyalari. Sug'urta firibgarligi turlari. Sug'urtalovchilarni va sug'urtalanuvchilar sug'urta firibgarliklaridan himoyalash mexanizmlari.

**UNIVERSITY OF BUSINESS AND SCIENCE TAYANCH
DOKTORANTURA IXTISOSLIKLARIGA KIRISH SINOVLARI
UCHUN MUTAXASSISLIK FANLARDAN
TALABGORLARNING BILIMLARINI BAHOLASH MEZONI**

Sinov topshirish shakli	Yozma
Ajratilgan vaqt	120 daqiqa
Savollar soni	5
Har bir savol uchun belgilangan ball	20
Eng yuqori ball	100

Malakaviy imtihon sinovi yozma ravishda o'tkazilishi belgilangan bo'lib, 100 ballik mezon asosida baholanadi.

Har qaysi savolga javobi quyidagicha baholanadi:

Har bir savol uchun ball	Javobga qo'yiladigan talablar
86-100	Qo'yilgan savolga to'liq javob bergan. Nazariy jihatlarini yoritishda xatolik va chalkashlikka yo'l qo'yilmagan. Mustaqil ravishda mushohada yuritib bayon etilgan. Amaliy misollar bilan asoslab bayon etilgan. Xulosani to'g'ri shakllantirgan. Fikrlar erkin bayon etilgan.
71-85	Savolning mohiyatini tushungan. Javobni yoritib bera olgan. Amaliy misollar keltirilgan. Tasavvurga ega. Qisqacha xulosa bergan. Fikrlarni sodda bayon etgan.
55-70	Savol mohiyatini tushungan. Javob yoritilgan, qisqa shaklda. Misollar bilan asoslanmagan. Xulosa qilingan.
0-54	Savolning ayrim elementlarigina yoritilgan, yoki umuman yoritilmagan. Savol bo'yicha aniq tasavvurga ega emas.

**08.00.07. - «Moliya, pul muomalasi va kredit» ixtisosligi bo'yicha malakaviy
imtihon**

SAVOLNOMASI

1. “Soliq” tushunchasining ta’rifini ayting.
2. Aksiya, veksell va obligatsiyalarning o‘zaro farqlari.
3. Aksiyadorlik jamiyatlari kapitallari va uning shakllanishi.
4. Banklarning qimmatli qog‘ozlar bilan diller va brokerlik operatsiyalarining farqi.
5. Banklarning foiz siyosati va uning ta’siri.
6. Byudjet taqchilligi tushunchasi.
7. Byudjet tuzilmasi va byudjet jarayoni.
8. G‘aznachilik bo‘linmalarida narxlar monitoringini amalga oshirish tamoyillari.
9. G‘aznachilik tizimida yuridik majburiyatlarni ro‘yxatga olish tartibi.
10. G‘aznachilikning asosiy vazifalarini sanab bering.
11. Davlat byudjeti daromadlar qismining shakllantirilishi.
12. Davlat qarzi tushunchasi, iqtisodiy mohiyati va tarkibi.
13. Davlat qimmatli qog‘ozlarining turlari.
14. Davlat moliyasi va uning bo‘g‘inlari.
15. Davlatning byudjetdan tashqari maqsadli jamg‘armalari.
16. Kredit, turlari va uning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli.
17. Qimmatli qog‘ozlar birlamchi va ikkilamchi bozorini izohlang.
18. Qimmatli qog‘ozlar bozorini davlat tomonidan tartibga solish tartibi
19. Qimmatli qog‘ozlar bozorini davlat tomonidan tartibga solish tartibi.
20. Qimmatli qog‘ozlar bozorini rivojlantirish yo‘llari.
21. Qimmatli qog‘ozlar bozorini rivojlantirish yo‘llari.
22. Markaziy bankning monetar indikatorlari va ularning tavsifi.
23. Mahalliy byudjetlar va ularning daromadlarini shakllanish xususiyatlari.
24. Moliya bozori va instrumentlari
25. Moliya tizimi va uning elementlari.
26. Moliyaning mohiyati va funksiyalari
27. Moliyaning mohiyati va funksiyalari.
28. Pul massasining tarkibi va dinamikasi.
29. Respublikamizda investision muhitni yanada yaxshilash, soliq imtiyozlari va preferensiyalar berish.
30. Soddashtirilgan soliqqa tortish tartibini izohlang.
31. Soliq majburiyatlari deganda nima tushuniladi?
32. Soliq mexanizmining asosiy elementlarini aytib bering.
33. Soliq yuki nima?

34. Soliq krediti nima?
35. Soliqqa tortishning tamoyillarini aytib bering.
36. Soliqlarni prognozlashtirishning ahamiyati.
37. Soliqlarning qanaqa funksiyalari mavjud?
38. Sug'urta agenti deganda kimlar tushuniladi va ularning sug'urtalash borasidagi o'rni nimalardan iborat?
39. Sug'urta bozorining professional ishtirokchilarini tuzish va davlat ro'yxatidan o'tkazish tartibi.
40. Sug'urta siri deganda nima tushuniladi?
41. Sug'urta sohalari va turlarini izohlab bering.
42. Sug'urta sohalari va turlarini izohlab bering.
43. Sug'urta tushunchasiga ta'rif bering va sug'urta faoliyati deganda nima tushuniladi?
44. Sug'urtalovchilarni qayta tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.
45. Tijorat banklari kapitali va uni boshqarish.
46. Tijorat banklari faoliyatini baholash ko'rsatkichlari.
47. Tijorat banklari faoliyatini tartibga solish usullari.
48. Tijorat banklarining aktivlari va ularni boshqarish.
49. Tijorat banklarining likvidligi va uni boshqarish.
50. O'zbekiston Respublikasi byudjet-soliq siyosatining asosiy yo'nalishlari.
51. O'zbekiston Respublikasi davlat byudjetining soliqsiz daromadlariga nima kiradi?
52. O'zbekiston Respublikasida Davlatning investision siyosat dasturi.
53. O'zbekiston Respublikasida qanday soliqlar va yig'imlar amal qiladi?
54. O'zbekistonda valyuta siyosatini liberallashtirish va banklarning valyuta operatsiyalari.
55. O'zbekistonda inflyasion targetlash rejimini joriy etish istiqbollari.
56. O'zbekistonda pul-kredit siyosatini amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari va Konsepsiyasi.
57. Umumbelgilangan tartibda soliqqa tortish deganda nima tushuniladi?
58. Foyda va uning turlari.
59. Erkin savdo zonalarini barpo etishning iqtisodiy mohiyati.
60. Yangi O'zbekiston davrida O'zbekiston bank tizimini isloh qilinishi va o'zgarishlar.

TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022 – 2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi, 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-sonli Farmoni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2019 – 2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 2018 yil 21 sentyabrdagi PF-5544-sonli Farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 2018 yil 5 iyundagi PQ-3775-sonli Qarori.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli —2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar Strategiyasil Farmoni.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining – Oliy ta’limdan keyingi ta’lim tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risidagi 2017 yil 16 fevraldagi № 4958- sonli Farmoni.
6. Чалдаева Л. А. (ред.). «Финансы, денежное обращение и кредит» - Учебник для вузов. – 5-е изд., испр. и доп. – Москва: Юрайт, 2025.
7. Abdullayeva Sh., Azizov U. Bank ishi. Darslik. T.: “Iqtisod-Moliya”, 2019 y.
8. Азизов У., Abdullayeva Sh и другие. Банковское дело: Учебник. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2017 г. – 720 стр.
9. Лаврушин О. Азизов У. и другие. Банковское дело. Учебник. I часть. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2019 г. – 704 стр.
10. Ataniyozov J.X., Jumaev N.X. Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari. Darslik. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2020.
11. Гизатуллин Х.Н., Зарипова И.Р. Формирование и проблемы расширения самостоятельности местных бюджетов в условиях рыночных отношений. 2-изд. – Уфа: Институт экономики УрО РАН, 2001 г.
12. Гитман Л.Дж., М.Д.Джоник. Основы инвестирования.-М.: Дело, 1997.
13. Долженкова Л.Д. Влияние экономики США на положение в мировом хозяйстве // Банковское дело, №6, 2001.—с 2-7.
14. Доронин И.Г. Новые явления и тенденции в экономике и на финансовом рынке западных стран//Денги и кредит. -Ташкент, 2003.- №9,—с.59-61.
15. Jo‘rayev A. Davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishning samarali yo‘llari. -T.: Fan, 2004. - 243 b.

16. Zavalishina I.A. Soliqlar: nazariya va amaliyot. - T.: «Iqtisodiyot va huquq dunyosi» nashriyot uyi, 2005. - 544 b.
17. Zaynalov J.R. Soliqlar va soliqqa tortish. - S: Samarqand kooperativ instituti, 2002. - 366 b.
18. Yoʻldoshev M., Tursunov Y. Moliya huquqi. – T.: Moliya, 2000. -212 b.
19. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процентов и денег. Пер. с англ. Общ. Ред. А.Г. Милейковского и И.М. Осадшей. - М.: « Прогресс», 1978
20. Киячков А. А., Чаадаева Л. Д. Рынок сенных бумаг и биржевой дело.-М: Кист, 2000
21. Ковзанадзе И.К. Достаточность капитала - ключевой элемент устойчивости коммерческого банка // Банковское дело, №12, 2001.— с.5-8
22. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика / Пер. 16-го англ. изд. —М.: ИНФРА-М, 2006. – 940 с.
23. Malikov T.S. Soliqlar va soliqqa tortishning dolzarb masalalari. - T.: Akademiya, 2002. - 204 b.
24. Malikov T. Moliya: xoʻjalik yurituvchi subʻyektlar moliyasi Toshkent: Moliya-iqtisod, 2009.
25. Миркин Я. М. Сенные бумаги и фондовый рынок.-М: Перспектива, 1995
26. Пучкарева В.М. История финансовой мысли и политики налогов. - М.: Фынансы и статистика, 2003. - 256 с.
27. Рубсов Б. Б. Зарубежные фондовые рынки. - М: Финансы и статистика, 1996
28. Рынок ценных бумаг и его финансовые институты: Учебное пособие/ Под. ред. В.С. Таркановского, - СПб: АО «Комплект», 1994.
29. Sobirov H.R. Oʻzbekistonning davlat moliyasi tarixi. -T.: «Taʼlim manbai» jamiyati, 2002. - 152 b.
30. Финансы. /Под ред. Л.А. Дробозиной -М.: ЮНИТИ, 2003. - 350 с.
31. Христенко В.Б. Межбюджетные отношения и управление региональными финансами: обзор, проблемы, перспективы. - М., 2002 г.
32. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции: Пер. с англ.-М: ИНФРА- М, 1999.-ХИИ.
33. Шохаъзамий Ш. Ш. Качество индустрии рынков: финансового и ценных бумаг. -Т.: Фан, 2004.
34. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение. – М., 2002г.

